

A DIGITÁLIS NYELV HATÁSA AZ ANYANYELVRE MAGYAR SZAKOS PEDAGÓGUSOK ÉS DIÁKOK SZEMSZÖGÉBŐL

THE IMPACT OF THE DIGITAL LANGUAGE ON THE MOTHER TONGUE FROM THE POINT OF VIEW OF THE HUNGARIAN TEACHERS AND STUDENTS

SZŐCS ERIKA

Sapientia EMTE, Csíkszeredai Kar

erikaszocs13@yahoo.com

Összefoglalás

A tanulmány azt vizsgálja, hogy a magyar nyelvet és irodalmat tanító pedagógusok miként vélekednek a digitális nyelv használatáról, a digitalis nyelvnek az anyanyelvre gyakorolt hatásáról. Az elemzés két témakörre terjed ki: (1) A pedagógusok véleménye szerint miként alakul a jövőben a digitális nyelv és a normatív anyanyelv használata, (2) illetve melyek az iskola, illetve a pedagógusok feladatai a normatív anyanyelvvel és a digitális nyelvvel kapcsolatban. Kutatásom feltáró-alapozó jellegű. Az elemzés anyagát félstrukturált interjúk képezik, az adatfelvételek városi és rurális környezetben, általános iskolákban oktató pedagógusokkal készültek. Az interjúk adatfelvétel tervezésében, kivitelezésében, valamint a narratív szövegek elemzése során a „grounded theory” szempontjai jelentették a módszertani keretet.

Kulcsszavak: pedagógusok, anyanyelv, digitális nyelv

JEL kód: I21

Bevezetés

A csíkszeredai Sapientia EMTE keretében működő „A média hatása a gyermekekre és fiatalokra” Munkacsoport 2011 óta végez kutatásokat a székelyföldi térségben azzal kapcsolatosan, hogy milyen a fiatalok és gyermekek IKT eszközökkel való ellátottsága, és miként használja ez a társadalmi csoport a médiát, a különböző IKT eszközöket. Ebben a kutatási programban a kérdőíves vizsgálatok sorozata 2016-ban új témakörrel bővült. Kérdőíves adatfelvételre, tanulók által írt szövegelemzésre, interjúelemzésre alapozó kutatás indult annak vizsgálá-

tára, hogy milyen módon, milyen mértékben befolyásolja az Internet az anyanyelv használatát, vagy magát az anyanyelvet (Biró – Bodó 2016). Ezek a kérdések már néhány éve aktívan foglalkoztatják a magyarországi kutatókat is (Balázs 2007, Bódi 2004, Veszelszki 2012, Kruzslíc 2013, Gerhát, 2012, Simon 2014), Laczkó, 2009)¹. hiszen a magyar nyelv használatát is befolyásolja az IKT eszközök térnyerése. A digitális nyelv témaköre a 2000-es évek óta nyilván szélesebb körben is előtérben van (Herring 2001).

Ez a téma térségünkben, a Székelyföldön is aktuális, újszerű, a kutatások ezen a területen most kezdődtek. A Munkacsoport tagjaként a magyar nyelvet és irodalmat tanító pedagógusok körében vizsgáltam azt, hogy miként vélekednek a digitális nyelv használatáról, annak terjedéséről. Hogy miért éppen magyar szakos pedagógusokkal? Azért, mert ők a legérzékenyebbek az anyanyelvet érintő változásokra, ők képviselik a normatív anyanyelvi szabályokat, és tantárgyukon belül, főleg az órák keretében kifejezetten figyelnek a diákok nyelvhasználatára az írás és a beszélt nyelv terén is. Ezt a témát egyetemi diplomamunkám részeként vizsgáltam². Kutatásom feltáró-alapozó jellegű. Az interjúk városi és rurális környezetben, általános iskolákban oktató pedagógusokkal készültek.

A kutatás módszertana

Az interjú adatfelvétel tervezése, kivitelezése, valamint a narratív szövegek elemzése során a „grounded theory” szempontjait és módszertanát vettem alapul. A Glaser és Strauss nevéhez köthető elmélet (Glaser – Strauss 1967), valamint a máig tartó szakmai viták (összefoglalását lásd: Mitev 2015.85-125) mellett felhasználtam azokat a hasonló jellegű elemzési tapasztalatokat is, amelyek „A média hatása a gyermekre és fiatalokra” kutatócsoportban születtek (lásd: Biró – Bodó 2016). Elemzésem célkitűzése az volt, hogy a székelyföldi térségben vizsgáljam az Internetnek, a digitális médiának az anyanyelvhasználatra gyakorolt hatását. Ez komplex, sok szereplőt érintő társadalmi jelenség, ezért egy jól körvonalazható célcsoport, a magyar szakos tanárok kiválasztása mellett döntöttem. Ez a csoport a grounded theory megközelítése szerint sajátos érdekcsoportnak (key informants) tekinthető. Félstrukturált interjúkat készítettem olyan témakörökről, amelyek ennek a célcsoportnak a tapasztalatait és a vizsgált társadalmi jelenséghez való viszonyulását

¹ Az egyes megközelítéseket részletesen bemutattam a diplomamunka keretében (Szócs 2017)

² A dolgozat elkészítéséhez támogatást nyújtott a Hargita Megyeiért Egyesület, a támogatást ezúton is köszönöm.

hordozzák. A terepmunka révén narratíva anyagot rögzítettem, amely alkalmas a vizsgált célcsoport viszonyulásának elemzésére. A rögzített narratíva anyagból olyan állításokat kivonatoltam, amelyek hordozzák, illetve a mindennapi gyakorlatban meg is erősítik a célcsoport tagjainak a választott jelenséghez való viszonyulását értékelések, feltevések, definíciós kísérletek formájában.

A magyar szakos pedagógusokkal készített interjúk kérdései négy nagyobb témakör köré csoportosultak. Első körben a pedagógusi tapasztalataikra voltam kíváncsi, hogy melyek azok a digitális nyelvre emlékeztető jelek/megoldások, amelyeket a diákok által alkotott szövegekben megfigyeltek. Másodszor a véleményüket kérdeztem meg arról, hogy az egyre inkább elterjedő digitális nyelvezetnek lehet-e negatív hatása az anyanyelvre, illetve annak használatára, és ha igen, melyek azok. Ezt követően arra kértem őket, hogy fogalmazzák meg percepcióikat azzal kapcsolatban, hogy a jövőben ez az úgynevezett „kétféle nyelv”, a digitális- és az anyanyelv, milyen hatással lesznek egymásra, tudva azt, hogy a térségi kutatások azt mutatták, hogy a digitális eszközökön a diákok már nem tartják fontosak a normatív helyesírási szabályok betartását. Végül pedig azt szerettem volna tőlük megtudni, hogy ezzel a jelenséggel szerintük az órákon, az iskolába kellene-e foglalkozni, és ha igen, akkor milyen módon, melyek lennének a legfontosabb teendők.

A kutatási eredmények bemutatásában is a fentebb felsorolt tagolást követem. Az interjúk elkészülte után a begépelt, kinyomtatott változatokban beazonosítottam a fenti tématerületek szerinti állításokat, és az állításokat a tartalmi jegyek alapján csoportosítottam. Az elvégzett munka feltáró jellegű kutatásnak tekinthető, amely további kiindulópontokat, szempontokat ad a vizsgált témakör értelmezéséhez.

A kutatási eredmények bemutatása

A kutatásom során a magyar szakos pedagógusokkal készített interjúkból az állításokat kivonatoltam, és ezen kijelentések elemzésem tárgyai. Egy pedagógussal készített interjúból több kijelentést is kivonatoltam. Ha megismételték mondani-valójukat, akkor az ismételésekből is újabb kijelentéseket kivonatoltam. Ha egyes témakörökön és tematikus csoportokon belül olyan kijelentések születtek, amelyek más témakörökhöz és csoportokhoz is besorolhatók, akkor azokat annyi csoportba írtam be, amennyibe beleillettek.

Az interjúkból kivonatolt állítások négy nagy témakörhöz kapcsolódnak. Az első nagy témakörben a digitális nyelv jelenlétével kapcsolatos pedagógusi tapasztalatokat vizsgáltam. Arra voltam kíváncsi, hogy tapasztalják-e a tanárok a digitális

nyelv jelenlétét a tanulók nyelvhasználatában, és ha igen, hol és milyen formában. A második témakörbe olyan kijelentéseket soroltam be, amelyek a digitális nyelv anyanyelvre gyakorolt negatív hatásával kapcsolatosak. A harmadik nagy témakörbe pedagógusi projekciókat vizsgálok azzal kapcsolatban, hogy véleményük szerint miként alakul a jövőben a digitális nyelv és a normatív anyanyelv használata. A negyedik témakörhöz azokat a kivonatolt állításokat soroltam be, amelyekben a pedagógusok által megfogalmazott lehetséges és szükséges alternatívák szerepelnek arra vonatkozóan, hogy melyek az iskola, illetve a pedagógusok feladatai a normatív anyanyelvvel és a digitális nyelvvel kapcsolatban.

Jelen tanulmány a harmadik és negyedik kérdéssel kapcsolatos eredményeket foglalja össze.

1. A pedagógusok projekciói a digitális nyelv hosszú távú anyanyelvre tett hatásával kapcsolatban

Az interjúszövegekben jelentős súlyt kaptak azok a kijelentések, elképzelések, projekciók, amelyek a digitális nyelv és az anyanyelv használatának alakulásával kapcsolatosak. A pedagógusok véleményeiből 25 állítást kivonatoltam. Itt a válaszból 3 csoportot tudtam kialakítani.

A megkérdezett pedagógusok többsége szerint a digitális nyelv egyre inkább el fog terjedni, és az lesz a dominánsabb a gyerekek életében. A megkérdezett pedagógusok sokkal kisebb százaléka szerint fog a normatív anyanyelv győzni. Olyan pedagógusok is voltak, akik szerint nem ezen két kategória közül fog győzni valamelyik, hanem az, amelyik a használói számára épp a legmegfelelőbb és legfunkcionálisabb lesz.

1.1. A digitális nyelv dominanciáját jóslók

Az első tematikus csoportba azokat a kijelentéseket soroltam be, amelyek a digitális nyelv dominanciáját jósolták a normatív anyanyelv felett. Ehhez a tematikus csoporthoz 14 állítás tartozik, ezekből sorolok fel néhányat:

- Hosszú távon a kézzel írott szövegben is meg fognak jelenni ezek a jelek.
- Az iskolában sem lesz egy idő után a helyesírás fontos a gyerekek számára.
- Meg fog változni a fiatal generáció szóhasználata.
- Az írásukban szlenges írásmódot fognak használni.
- Az újfajta nyelvi trendek egyre inkább elterjednek a digitális térben, de nem csak kizárólag ott.

A csoporthoz tartozó kijelentések alapján hosszútávon a digitális nyelv győzedelmeskedni fog a normatív, szabályokat betartó anyanyelv felett, és a digitális nyelvre jellemző jelek/megoldások a kézzel írott szövegben is egyre gyakoribbak lesznek, még az iskolában is ez a nyelvhasználat válhat uralkodóvá. Szóhasználatuk is ehhez a nyelvhez fog igazodni, így a digitális nyelvezet egyre jobban megjelenhet nemcsak írásban, de szóban is.

A téma kapcsán egyik pedagógus ezt nyilatkozta:

„Lehet, hogy figyelnek, de lehet, hogy egy idő után már nem fog a szemükbe ötlelni, nem fogják látni a saját hibájukat. Nekik az a nyelvhasználat rutin lesz. Mondjuk ez leginkább 7. osztályban figyelhető meg, amikor annyira akarnak társasághoz, saját korosztályukhoz tartozni, hogy átveszik, még ha sokszor nem is értenek egyet, hogy ne lógjanak ki.”

1.2. A normatív nyelv győzelmét előre vetítők

Ebbe a csoportba azokat a kijelentéseket soroltam be, amelyek szerint hosszútávon ez a fellángolás a digitális nyelv iránt el fog múlni, és végül a normatív, a helyesírási szabályoknak megfelelő magyar nyelv fog győzni. Ehhez a csoporthoz nyolc kijelentést találtam:

- Az iskolában megmarad a normatív helyesírás.
- Lehet, hogy ez a folyamat visszafordul, amikor elég érettek lesznek.
- Lehet, hogy ez a folyamat meg fog változni, és oda fognak figyelni a helyes anyanyelvhasználatra.
- Egy idő után csak megéri az eszköz, hogy a digitális eszközökön is lehet helyesen használni a nyelvet.
- Az anyanyelvhasználat szabályait be fogják tartani.

Ezekben a kijelentésekben az hangzik el, hogy az iskolában továbbra is meg fog maradni a normatív nyelvhasználat, és ahogy egyre érettebbek lesznek a gyerekek, úgy meg fogják érteni, hogy miért fontos a megfelelő és helyes anyanyelvhasználat az élet minden területén.

Az interjúk során egyik pedagógus ez mondta:

„Az iskolában, amíg csak lehet, a tanárok a normatív nyelvet tanítják, s ezt még a diákok nem tudják felülrni. De azt is gondolom erről, hogy a gyerekekben is van olyasfajta okosság vagy belátás, hogy ezt azért kell így használni, mert az értelem így jön át, nagyon sokszor. Nemcsak azért, mert az iskolában így kell, hanem mert, hogy ha esetleg nem teszem ki a pontot, nem lesz érthető, amit közölni akarok.”

Ehhez a témakörhöz kapcsolódóan a plusz egy csoportba azt a három olyan kijelentést soroltam be, amelyek szerint úgy fog alakulni a nyelvhasználat a kommunikáló felek között, hogy az a legérthetőbb legyen, ez pedig személyektől és közegtől függően változik, és azt fogják használni, ami éppen akkor a legalkalmasabb a megértéshez. Ezek a kijelentések a következők:

- Azt a nyelvet fogják használni, ami érthetőbb és személyesebb.
- Annak függvényében fogják a nyelvet váltogatni, hogy milyen közegben és kivel kommunikálnak.
- Olyan nyelvhasználathoz fognak alkalmazkodni, amelyet az adott közegben a legjobban meg fognak érteni.

Egy pedagógussal folytatott beszélgetésből idézve:

„Én hiszek abban, hogy mindenki igyekszik úgy kommunikálni, hogy mások megértsék (másképp mi értelme volna?). Ha pedig ez a célja, akkor úgys alkalmazkodni fog azokhoz a nyelvhasználati szabályokhoz, amelyek mondanivalóját mások számára érthetővé teszik. Tehát természetesen léteznek nyelvi trendek, irányzatok, és tény, hogy ezek gyönyörűen burjánzanak a virtuális térben, de nem kizárólag ott. Hogy ugyanúgy néz-e ki nyelvi szempontból egy hetedikes diák Facebook-kommentje, mint az irodalom házi feladata? Nem tudom. Pontosabban tudom, hogy egyeseknél igen, másoknál nem. De ha a komment az, ami érthetőbb és személyesebb, akkor inkább a magyarfűzet is olyan legyen.”

2. Az iskolák és a tanárok feladatai

E témakör keretében azokat a kijelentéseket vizsgálom, amelyek azokat a lehetséges feladatokat, megoldásokat, alternatívákat tartalmazzák, amelyek a pedagógusok véleménye szerint az ők, illetve az iskola hatáskörébe tartoznak az anyanyelvvel kapcsolatos tennivalók területén.

Itt két tematikus csoportot alakítottam ki az állításokból. Egyik kategóriába azokat a véleményeket soroltam be, amelyek szerint a tanároknak és az iskolának mindenképp kell tennie valamit a normatív nyelv megőrzéséért, a második csoportba pedig olyanokat, amelyek szerint a diákokkal közösen elbeszélgetve, kiegyezve lehet a legmegfelelőbb megoldást megtalálni. Összesen 31 kijelentést kivonatoltam ennél a témakörnél.

2.1. Imperatívuszok: „*Tenni kell az anyanyelv megőrzéséért!*”

Az első tematikus csoportba azokat a kijelentéseket soroltam be, amelyek imperatívuszokat tartalmaztak, vagyis ezen állítások mindegyike tartalmazta a „kell” szót a tanárok és az iskola feladataival kapcsolatban, vagyis ezen állítások szerint mindenképp tenni kell valamit a normatív anyanyelv megőrzéséért. Bemutatok néhány jellemző példát:

- Kell segítenünk a kódváltás problémájában.
- Nagyon kell ezzel a digitális nyelv hatásával foglalkozni.
- El kell mondani, mi helyes és mi nem.
- Az órák keretén kívül is kell ezzel a témával foglalkozni.
- Az iskolának feladata ezzel a jelenséggel foglalkozni.

Ide olyan kijelentéseket soroltam, amelyekben a tanárok az nyilatkozták, hogy a digitális nyelv hatásával mindenképp **kell** foglalkozni, nem lehet róla nem tudomást venni. Az iskola, illetve tanárok legfontosabb feladata szerintük az, hogy el kell a diákoknak mondani, hogy mi helyes és mi nem, milyen a szabályszerű írás. Ők mindenképp a helyesírás fontosságát hangsúlyozták ki, ahhoz ragaszkodnak, a gyerekeket is mindenképp azok betartására akarják nevelni. A kódváltás problémájában is feladatuk segíteni, nem csak órákon és az iskolában, hanem azon kívül is, hogy a mindennapi életükben is megfelelően, helyesen használják az anyanyelvet.

Egyik pedagógus ezt nyilatkozta a témával kapcsolatban:

„Mindenképpen kell a digitális nyelv hatásával foglalkozni, ha azt szeretnénk, hogy a diákok igényesen használják anyanyelvüket.”

2.2. Kiegyezés, közös megoldás keresése

Az iskola, illetve a tanárok feladatival kapcsolatos témakörön belül a második tematikus csoportba azok a kijelentések tartoznak, amelyek kiegyezési lehetőségeket, közös megoldási opciókat tartalmaznak az anyanyelv használatával kapcsolatban, vagyis ezen állítások szerint a gyerekeket is meg kell kérdezni a témáról és közösen kell megoldásokat keresni, amelyek mind a tanároknak, mind a diákoknak megfelelnek.

A következőkben ezen állítások közül sorolok fel néhányat:

- Létre lehetne hozni egy köztes tantárgyat.
- Nem kell kiirtani a digitális nyelvezetet.
- Meg kell tanuljuk elfogadni.
- Kezdjünk el beszélni a digitális nyelvről.

- Tanuljuk meg, hogy a digitális nyelvben hol, mi illik és mi nem.
- Nem szabad elutasítani ezt az újfajta nyelvváltozatot.

Ezen kijelentéseket olyan pedagógusok tették, akik nem minden áron akarják ráerőltetni a szabályokat, saját akaratukat a diákokra, hanem azon a véleményen vannak, hogy el kell erről beszélgetni a diákokkal, meg kell ismerni az ő álláspontjukat is. Szerintük nem kell feltétlenül elutasítani a digitális nyelvet, hanem jobban meg kell ismerni, akár egy köztes tantárgyat is létre lehetne hozni, amelyből meg lehetne tanulni, hol és mikor használhatják.

Az interjú során az egyik pedagógus ezt mondta a téma kapcsán:

„Ez is egyfajta módosulása a magyar nyelvnek, s nem lehet azt, hogy a szemünket behunyjuk s észre nem vettük, hanem tudjuk ezt elfogadni, ne is tiltsuk, de valamilyen rendszerben lássuk, kezdjünk el beszélni róla. Tehát, hogy van ez a nyelvhasználat, kialakult, s a médiában, vagy a digitális eszközön használjuk. Ez most már ugye, nagyon elterjedt. Meg lehet a diákokkal közösen beszélni, hogy mit lehet, mit nem, mi illik, mi nem, kitéve egy csoportban, milyen határok vannak, vagy nincs határ.”

Összefoglalás, szakpolitikai javaslatok

A pedagógusok újdonságnak, kihívásnak tekintik a digitális nyelv megjelenését, térnyerését. A pedagógusi vélemények majdnem egyenlő arányban oszlanak meg abban a tekintetben, hogy melyik nyelvhasználat fog „győzedelmeskedni”. A vélemények egyik fele a digitális nyelv egyre nagyobb elterjedését és az anyanyelvre gyakorolt egyre nagyobb hatását jósolja, szemben azokkal, akik szerint a normatív szabályokhoz ragaszkodó magyar nyelv hosszú távon úgyis győzedelmeskedni fog. Annyi mindenképp látszik, hogy egyrészt tartanak attól, hogy a digitális nyelv egyre jobban el fog hatalmasodni az anyanyelv felett, másrészt meg, hogy többségük ragaszkodik a normatív helyesíráshoz, hiszen ők ezt tanítják a gyerekeknek, ennek használatát tartják helyesnek. Ehhez a témához kapcsolódóan viszont találtam három olyan kijelentést is, amelyben azt mondták el a pedagógusok, hogy úgy fog alakulni a nyelvhasználat, ahogy az a kommunikáló felek között a legerősebb, ez pedig személyektől és közegetől függően változik, és az fogják használni, ami éppen akkor a legalkalmasabb a megértéshez.

Ami a további feladatokat illeti: a kivonatolt állításokból 15 arra vonatkozott, hogy ezzel a témával kell foglalkoznia az iskolának, annak érdekében, hogy a diákok megtanulják helyesen használni anyanyelvüket, míg 10 arra, hogy együttesen kell

olyan megoldást keresni, ami mindenkinek megfelel, ők hajlanak a kompromisszumra.

Amit a kutatás eredményeiből mindenképp megállapíthatunk, az az, hogy a digitális nyelv anyanyelvre gyakorolt hatása mindenképp egy valós probléma, amely kihívást jelent a magyar nyelvet tanító pedagógusok számára, valamint hogy a többségük fontosnak tartja cselekedni a normatív szabályoknak megfelelő anyanyelv megőrzéséért. Mindegyik témakörhöz többféle viszonyulást is tapasztaltam, valószínű, hogy egy nagyobb mintájú kutatás világosabb képet fog adni a teljes pedagógusi közösség álláspontjáról.

A digitális nyelvnek az anyanyelvhasználatra gyakorolt hatása azért is fontos és elemzésre váró téma, mert ez a jelenség nem csupán az iskolai oktatást érinti, és nem csupán a magyar szakos pedagógusok ügye. Nem csupán iskolai, pedagógiai ügy, hanem egyben közügy is, hiszen az anyanyelv használatának színvonala, az anyanyelvi kompetenciák alakulása mindenkit érintő társadalmi jelenség.

Ezzel a témával kapcsolatban szükség van további elemzésekre. Célszerű bővíteni az elemzés körét tanulócsoportok szerint (lakhely, életkor), illetve bővíteni lehet az elemzési tematikák körét is. Több szakmai eredményre is szükség van ahhoz, hogy ezzel a témával kapcsolatban szakpolitikai javaslatokat lehessen megfogalmazni. A szakirodalmi anyagok és a térségi tapasztalatok függvényében azonban már ma is lehet körvonalazni néhány olyan témakört, programot, amely ezen a téren megtervezhető, vagy hasznosnak ígérkezhet. Ezek a következők:

- Célszerű lehet szakmai fórumot szervezni ebben a témakörben, elsősorban olyan fiatal pedagógusok bevonásával, akik életkoruknál fogva közelebb állnak a digitális bennszülöttekhez (vagy ők maguk is már digitális bennszülöttek). Ez nem csupán a magyar szakos pedagógusokat érinthetné, mert a vizsgált jelenség minden tantárgyat érint, ahol az oktatás anyanyelven történik.
- Megtervezhető olyan szakmai versenyek vagy programok szervezése, amelyek kifejezetten a digitális nyelv hatásának tudatosításával foglalkoznak. A digitális nyelv hatását nyilván nem lehet kiiktatni, de lehetőség volna arra, hogy a divatszerű, szélsőségesebb nyelvi megoldásokra, azok káros voltára felhívják a figyelmet.
- A megyei önkormányzat kisebb összegű pályázatokkal támogatni tudná azoknak a pedagógusoknak a munkáját, akik egy iskolában vagy osztályban ezzel a témával projektszerűen foglalkoznak, kiegészítő jellegű tananyagot állítanak össze.

- Célszerű lehetne olyan kiadvány ösztönzése és támogatása – akár pedagógusi szakmai szervezetekkel vagy oktatási intézményekkel közösen – , amelyben a szerzők erre a jelenségre, illetve a javasolt megoldásokra hívják fel a figyelmet.

Irodalomjegyzék

- Balázs G. (2007): Az internet hatása a nyelvre.
<http://szgnye.vmmi.org/balazs2007.htm>. Letöltés dátuma: 2017.01.02.
- Biró A. Z., Bodó J. (szerk.): Internet – iskola – anyanyelv. A média hatása a gyermekekre és fiatalokra. Csíkszereda, Státusz Kiadó, 2016
- Bódi Z. (2004): A világháló nyelve. Internetezők és internetes nyelvhasználat a magyar társadalomban. Budapest, Gondolat Kiadó
- Glaser, B.G. – Strauss, A.L. (1967): The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research. Aldine, Chicago
- Gerhát R. (2012): Az internet hatása az ifjúság nyelvhasználatára.
<http://doksi.hu/get.php?lid=20272>. Letöltés dátuma: 2017.01.20.
- Herring, S. C. (2001): Computer-mediated discourse. In: D. Schiffrin-D. Tannen-H. Hamilton (eds): The Handbook of Discourse Analysis. Oxford Blackwell Publishers, 612-34.
- Kruzslicz T. (2013): A digitális kommunikáció hatása a középiskolások nyelvhasználatára. In: Irodalomismeret 2. http://www.irodalomismeret.hu/files/2013_2/kurlicz_tamas.pdf. Letöltés dátuma: 2017. 01. 17.
- Laczko M. (2009): Tizenévesek beszédének fonetikai és stilisztikai elemzése. In: Anyanyelv-pedagógia.<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=151>
Letöltés dátuma: 2017. 05.24.
- Mitev A. (2015): Grounded theory. In: Horváth Dóra – Mitev Ariel: Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 85-125.
- Simon V. (2014): Modern kódkeverés: az internetes nyelvhasználat hatásai fiatalok fogalmazásaiban. In: Anyanyelv – pedagógia 1. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=497> Letöltés dátuma: 2017. 01. 17.
- Veszelszki Á. (2012): Új írásjelek digitális és kézzel írt szövegekben. In: Anyanyelv – pedagógia 4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=418> Letöltés dátuma: 2017. 01. 17.

Abstract

The study examines how teachers of Hungarian language and literature think about the use of digital language and the impact of digital language on mother tongue.

The analysis focuses on two topics: (1.) The opinion of teachers about the use of digital language and normative mother tongue in the future, (2.) and the tasks of the school and the teachers regarding normative mother tongue and digital language. My research is exploratory, grounding type. The material of the analysis is based on semi-structured interviews with teachers in urban and rural environments, primary schools. The research design, implementation and the analysis of narrative texts is based on the „grounded theory” research method.

Keywords: Teachers, mother tongue, digital language